

אמרות הנהגות ועובדות

מכ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל יהודה מאיר קאליש מאמשינוב זצ"ל

מתוך שיחותיו של מורינו הרב הגאון רבי שלמה מינצברג שליט"א

לרגל יומא דהילולא כ"ז אייר תשל"ז

לקטנו כעמיר גורנה מתוך שיחותיו של מורינו הגאון רבי שלמה מינצברג שליט"א ממה שסיפר במשך השנים עובדין טבין ואמרי שפר שחוה ושמע בעת הסתופפו בישיבתו של כ"ק האדמו"ר מאמשינוב זצ"ל בימי נעוריו בלמדו בישיבתו ובכולל של ישיבת "שם עולם" אמשינוב, ואנו מקוים שיהא בכך תועלת גדולה ועונג רוחני לשוחרי תורה וחסידות.

אמשינוב היה אז א ירושליימער ישיבה במלא מובן המילה כל אחד מצא שם מקומו הרבה מבני ישוב הישן למדו שם ורבים מפארי גדולי ציון גדולי הת"ח לומדים חשובים מנהיגים ואדמורי"ם גדלו בין כתליה, הרבי מאד אהב את אנשי ירושלים בני ישוב הישן וחיבב את תהלוכותיהם.

ביום דיבר ד' את משה בהר סיני מפרש רש"י נעשו אלו תולדות שלו שלמדן מה שלמד מפי הגבורה.

דייק הרבי ז"ל, דכבר ביום קבלת התורה נעשו אלו תולדות של משה עוד לפני שלימד אותם כיון שאז קיבל משה את התורה על מנת ללמדן אע"פ שעדיין לא לימדן אבל כבר אז נקראו תולדות שלו.

ג

מיד כשמקבלים עליהם התורה יש להם כבר זכותם

חזר כמה פעמים על אימרת הרבי מוורקא על הכתוב (שמות ג' י"ב) וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם תעבדון את הא' על ההר הזה.

מפרש רש"י שמשם רבינו ע"ה אמר וכי אוציא את בני ישראל מארץ מצרים באיזה זכות אוציאם ואמר לו הקב"ה שבזכות קבלת התורה.

והקשה הרבי מוורקא, הלא מצינו דמשה רבינו מסר נפשו עבור כלל ישראל כמו שכתוב ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, וכאן שהקב"ה רוצה להוציאם שואל משה רבינו באיזה זכות יוצאים ותירץ שמשם רבינו רצה

א

שיבת מאוד את הלבוש הירושלמי,

פעם חזרתי איתו מברית בנו של ר' מאיר קלפהולץ ז"ל ובאמצע הדרך עבר א ירושלימער איד קראו לו ר' משה קרישבסקי ז"ל והלך עם קוטשמע וזה עשה על הרבי רושם ואמרתי לו שהסבים שלי ר' דוד מינצברג ור' עמרם בלויא גם הולכים עם קוטשמע אז אמר לי ומה עם הנכד דאס אייניקל למה אינו הולך כך.

ב

כשקיבל את התורה על מנת ללמדם כבר נקראו בניו

פר' במדבר (במדבר ג' א') ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דיבר ד' את משה בהר סיני.

מפרש רש"י, ואלה תולדות אהרן ומשה ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקרא תולדות משה לפי שלימדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

ז

אנקיותא קפדי

ואח"כ הברית מילה היה בשבת והשלישי למילה היה ביום שני בבית חותני ר' מנחם גרומן ז"ל בבתי ורשה ובא להשתתף בסעודה (והיו שם זקני רבי דוד מינצברג רבי עמרם בלוי והאדמו"ר מטאלנא זצ"ל) ולא נטל ידיו לסעודה רק ביקש ממני תה, ואמר לי שלנקיותא קפדי (דהיינו שיהיה כוס נקי וכו').

ח

האדמו"ר רבי מנחם מאמשינוב זצ"ל היה פארציטישער רבי

פעם ביום ט"ז כסלו יארציט של זקינו האדמו"ר ר' מנחם מאמשינוב זצ"ל אמר להמסובים שרחמנות עליכם, כי לא זכיתם להכיר א פארציטישער רבי.

ט

בווארקא לא אכלו מאכלי חלב ביום שישי

פעם סיפר ביארצהייט של אמו ע"ה, דלעת זקנתה הייתה חלשה והרופאים ציוו עליה לאכול מאכלי חלב גבינה וכדו'. וביום שישי לא רצתה לאכול בשום אופן, ואמרה, כי בוורקא לא אוכלים ביום שישי מאכלי חלב ולא עזר שום דבר, כי לא רצתה לשנות שום דבר ממנהגי ווארקא.

,

באמשינוב היה ידידות גדולה עם הדיין ר' ישראל יצחק רייזמן זצ"ל,

הדיין ר' ישראל יצחק זצ"ל אמר לי פעם, כשחזר הרה"צ ר' יוחנן טברסקי זצ"ל מרחמסטריווקה מארה"ב הביא אתו שני דרישות שלום עבורו מהאדמו"ר בעל "ויואל משה" מסאטמאר זיע"א ומהאדמו"ר רבי שמעון קאליש מאמשינוב זצ"ל.

להוציא מהקב"ה ענין זה, דכשמקבלים עליהם לקבל את התורה, יש להם כבר זכות לזה אעפ"י שעדיין לא קבלו את התורה. דכאן ביציאת מצרים עדין לא קבלו את התורה אבל כיוון שקיבלו עליהם לקבל את התורה יש להם את הזכות לצאת ממצרים

ד

דיוק בפ' הכתוב וכסף הרבתי לה וזהב עשו לבעל

בשיחתי עימו כשרציתי להתקבל לשיבה שאלני פשט בפסוק בהפטרת השבוע, וכסף הרבתי לה, וזהב עשו לבעל, שאלני הרבי מדוע מתחיל הכתוב וכסף הרבתי לה ומסיים וזהב עשו היה צריך להתחיל או בזהב הרבתי לה ועשו לבעל או לסיים וכסף עשו לבעל ופירש הרבי ז"ל שצריך לשים את הפסיק אחרי וזהב 'וכסף הרבתי להם וזהב, עשו לבעל' שזה הולך על שניהם.

ה

שמח בשמחת חבירו

כתוב בחובת הלבבות החסיד צהלתו בפניו ואבלו בלבו אצל הרבי ראו שתמיד היתה צהלתו בפניו בכל העיתים בכל המצבים.

ראו במוחש אצלו, שמח בשמחת חברו, כשאחד התארס בישיבה או נולד לו בן היה שמח כאילו היה נכדו. בא לחתונתי בשמחה גדולה ונתן לי מתנה גביע כסף לקידוש.

ו

איש טוב מבשר טוב

ואח"כ כמה שנים לא היה לי ילדים הצטער כל הזמן כאילו היה במשפחתו, ואח"כ כשעזר השי"ת ונולד לי בני הראשון היה ביום שבת קודש, ושלחתי את ר' משה שפירא נ"י לבשר לו והיה אז בחר צעיר, ובסעודת שלש סעודות כיבד אותו בברכת המזון דאיש טוב מבשר טוב.

יא.

חומרות באפיית המצות

כמה פעמים שלח אותי להביא את הדיין הגה"צ רבי ישראל יצחק רייזמן זצ"ל חבר הבד"צ, לתנור של אפיית המצות בידרמן, ואמר לי שהעיקר ההידור שהוא מקפיד שיהא רב ופוסק על פי התנור.

ובעת הנסיעה במונית אמר לי ר' ישראל יצחק שהרבי יש לו חומרות אבל בלא החומרות גם הוא טוב, והחומרות עוד אינם מגיעים לחומרות של דודו הרבי רבי בונם מורקא זצ"ל הטמון בטבריה ועבור הטירחא נתן לי הרבי מצה לסדר.

יב.

מנהג פולין לחדש תירוצ' על קושיית הב"י בחצי שעה של הדלקת נ"ח

באחד מלילות חנוכה אמר כי המנהג בפולין היה כי בחצי השעה שעומדין בעת הדלקת נרות חנוכה הוא לחדש עוד תירוצ' על קושיית הבית יוסף למה תיקנו להדליק ח' ימים הלא ביום הראשון היה שמן ולא היו צריכים לנס.

יג.

גם הטבע הוא נס

באחד מימי החנוכה אחר הדלקת הנרות שמעתי ממנו לתרץ על קושיית הבית יוסף הידוע על מה תיקנו להדליק ח' נרות, הלא ליום הראשון היה שמן.

ותירץ אם אני לא טועה בשם הרה"ק מווארקא זצ"ל דבאמת צריכים לדעת כי כל הטבע גם הם ניסים כמו שכ' ואתה מחיה את כולם אלא שאין רואים אותם אלא מי שרוצה לראות אבל לפעמים עושה השי"ת ניסים שלא כדרך הטבע שכולם כבר רואים שהם נס.

לכן תיקנו חז"ל להדליק גם בנר הראשון להראות ולפרסם כי גם ביום הראשון אעפ"י שהיה להם שמן להדליק אבל גם זה נס ויש לזכור זה על כל השנה כי כל מה שנעשה הם ניסים ואין בהם טבע כלל.

יד.

סדור הפתילות בהדלקת נר חנוכה

הוא היה מסדר הפתילות לחנוכה לפני ההדלקה בפני הקהל פעם עמל והיה קשה לו לסדרו בקשתי ממנו שאני יסדר את הפתילות ועשיתי כדבעי ונהנה מאד וקרא לי בשמי שלא יהיה לי גאות שסדרתי די טוב (ואלסט נישט האבן קיין גאות).

טו.

ללמוד עניני החג

היה חי עם הימים טובים, ותמיד הטיף מוסר ללמוד בעניני דיומא. פעם בחול המועד סוכות, אמר כי אם לא לומדים הלכות סוכה וד' המינים, ובספרים הקדושים מעניני החג נופלים כמו יווני בסוכה (מי פאלט אריין אזוי ווי א יון אין סוכה אריין).

טז.

הקפיד על שלא בדקו את החמץ

היינו כמה בחורים פעם בחול המועד פסח ושאל אותנו אם עשינו בדיקת חמץ בארון של החדר איפה שהיינו ישנים ואמרנו לו, שלא, וצעק בקולות אדירות איך יתכן דבר כזה תלכו עכשיו לבדוק ואכן מצא בחור אחד חתיכת בסקויט.

יז.

מאן דמוסיף יוסיף חיים

הרבה נסעתי להאדמו"ר זצ"ל עם חברי הטוב אבדל לחיים ר' יוסף חיים פרידמן ז"ל, ופעם אחת בליל חמשה עשר באב, נכנס בבית המדרש ושאל מה עם ענינא דיומא, ושאל, חז"ל אומרים מאן דמוסיף יוסיף מה יוסיף ושאל את יוסף חיים תגיד מה יוסיף?, ואמר להביא מס' תענית מפרש רש"י מאן דמוסיף יוסיף חיים (כך היה שמו).

יח.

חזרה מלוייה גייט מען נישט די זעלבע וועג

הלכתי איתו להלוייה של ר' שמואל יעקב שויטלה ז"ל. חסיד אמשינוב שהיה לו חנות נעליים במאה שערים, ונסעתי איתו מבית וגן באוטו מס' 12, והיו שם כמה אנשים מבית וגן ואמר לכל אחד יש עכשיו לוייה של חשובער איד ולא אמר להם מי ומה כי מוציא דיבה הוא כסיל וזה היה קפידא באמשינוב, ובחזרה אמר שיש אימרה בעולם שבחזרה של לוייה אין הולכים בדרך שבאו, לרמז שבחזרה מלוייה צריכים לילך בדרך אחרת ממה שהלכו עד עכשיו.

יט.

מכבדה יותר מגופו אבל לא יותר מנשמתו

בקיץ אחד בימי חודש אב בימי בין הזמנים הייתי עם בני ביתי בבית וגן, ונכנסתי לבקר בשיבה פגשתי את הרבי ושאל אותי אם התפללתי מנחה ואמר לי שעוד מעט יתפללו כאן מנחה עניתי לו כי איני יכול להתעכב כי מחכים לי בחוץ "איינער ווארט אוף מיר אינדרויסן" ושאל אותי מי ואמרתי לו בני ביתי. אז אמר לי כתוב ברמב"ם מכבדה יותר מגופו אבל לא יותר מנשמתו.

ואני ניצלתי את ההזדמנות ואמרתי שאנו רוצים להיכנס שיתן לנו ברכה שעדיין לא נושענו בבנים, ואמר לי שאתן ח"י שקלים לישיבה ובירך אותנו ואמר לנו את האימרה צפית לישועה.

כ.

ציפית לישועה לראות את הישועה

תמיד עודד אותי לצפות לישועת ד', ואמר לי כמה פעמים כתוב צפית לישועה, פירושו לראות את הישועה לא רק לקוות כמו שכתוב צופה נתתיך ובדברי חיזוק אלו כבר חזקתי הרבה אנשים שהיו מקווים לישועה שיראו את הישועה.

כא.

אני נמצא בגלות אצל הנהגים

קו האוטובוס מבית וגן לעיר האחרון היה בשעה 12 בלילה והיה צריך לסיים את הטיש של היאהרציטן מהאדמורי"ם לפני שעה זו כי כולם היו רצים לתפוס את האוטובוס ואמר על כך: "הנהגים מנהלים את שולחני" "אני נמצא בגלות בין הנהגים" (איך בין אין גלות ביי די נהגים, זיי פירן מיר מיינע טישן).

כב.

שיחת חולין של ת"ח היא שצריכים ללמוד

היה מפרש את מאמר חז"ל "שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכים לימוד" מהי שיחת חולין של תלמידי חכמים שצריכין לימוד (ללמוד).

כג.

יהודי הוא תמיד במצב של ריצה

היה אומר יהודי הוא תמיד במצב של ריצה או שהוא רץ לדבר מצוה או שהוא בורח מן העבירה, כמו שאמר חז"ל "הוי רץ לדבר מצוה ובורח מן העבירה" וכן הביא את פירש"י בשיר השירים על הפסוק מלך אסור ברהטים שהקב"ה נקשר ברצים לעשות מצוות, וראו אצלו דבר זה במוחש ודוגמא אישית.

כד.

אם אמרתי אספרה "כמו", הנה דור בניך בגדתי

פעם כשנסעתי איתו לפדיון הבן על האוטובוס קו 12 מבית וגן אמר לי "אם אמרתי אספרה כמו, הנה דור בניך בגדתי" הסביר הרבי בשם רבי אורי מסטרעליסק זצ"ל, אם אספור את כל הדימויים בחז"ל לדוגמא: כל הכועס כאילו העובד ע"ז או כל המתגאה כאילו וכו', אם אספרה כמו הנה דור בניך בגדתי כי מי יאמר זיכתי לבי, והרבה הרבה נכללים בזה ה"י.

כה.

הביקור אצל מרן רביה"ק מסאטמאר זיע"א בבניני
זופניק

זכיתי להתלוות אליו בביקור אצל מרן רביה"ק
מסאטמאר זיע"א בחודש תמוז תשכ"ה בעת ביקורו
בארה"ק, האכסניא היתה בבניני זופניק.

כשנכנס הרבי, מרן זיע"א קם לכבודו מלוא קומתו,
וכיבד אותו לשבת, מרן זיע"א שאל אותו: אתם גרים כאן,
אני זוכר אתכם מאמריקא? והרבי ענה לו: מאז שהבאתי
את אבי זצ"ל להטמן בטבריה נתיישבתי בארץ ישראל,
והוסיף את מאמה"כ שבתי בבית ה' כל ימי חיי

ואמר לו מרן זיע"א שאפשר לפרש המשך הכתוב לחזות
בנועם ד' ועל זה קאי תחילת הכתוב אחת שאלתי דאחת
קאי על סוף הכ' לחזות בנועם ה' דאם יש לנו האחת
יש לנו הכל ואם אין האחת הזה אין כלום, ונפרד ממנו
בחיבות רבה, וליוה אותו עד המדריגות בחוץ.

כו.

רוצה לראות איזה ספרים קוראים

כמה פעמים כשעבר ליד הדלתות של חדרי הפנימיה
ניסה בידית של הדלת לפתוח את הדלת, וכשראה שזה
סגור דפק על הדלת, עד שפתחו את הדלת ואמר שלא
נותן רשות לסגור את הדלת כי הוא מוכרח לראות איזה
חסידישע ספרים קוראים.

כו.

תמיד שומעים כאן דברים חדשים

למדתי בישיבה בסדר שלישי עם הגאון רבי עזריאל
אויערבאך שליט"א ואמר לי שתמיד שומע כאן אמרות
ודיבורים חדשים בתורה ובעבודה. שעדין לא שמע אותה

כה.

האם טעם כבר פעם את טעמו של אפיקומן אחר
חצות

פעם הייתי אצלו בחול המועד פסח וישב שם הגאון
רבי שמואל אויערבאך זצ"ל שהיה מגיד שיעור בישיבה

ושאלו הרבי האם טעם כבר פעם את טעמו של אפיקומן
אחר חצות.

כט.

פושע ישראל לך לבית לאכול לקיים מצוות היום
פעם היינו בחול המועד סוכות וגם היה שם הגאון רבי
שמואל אויערבאך זצ"ל ודיברו ממצוות אכילה בערב יום
כיפור. וסיפר שאצל זקנו ר' מנחם מאמשינוב ישבו בערב
יום כיפור עם שעון דעד מתי עוד אפשר לאכול בערב
יום כיפור.

וסיפר, דפעם נכנס בערב יום כיפור לבית המדרש
ועדיין היה עוד היום גדול ואחד בא עם מחזור והתחיל
לומר תפלת זכה, אמרתי לו פושע ישראל לך לבית לאכול
לקיים מצוות היום. נענה אז ר' שמואל ז"ל, פושעי ישראל
מלאים מצוות כרימון.

5.

הזורק סיגריות על רצפת ביהמ"ד הוא מזלזל
בקדושת ביהמ"ס

פעם אמר לי ערוך רשימה מהבחורים הזורקים
סיגריות על הריצפה בביהמ"ד לשאלתי על מטרת
הרשימה ענה לי כי אם יבוא איזה מחותן לשאול על בחור
הנמצא ברשימה לשידוך אענה לו כי הוא מזלזל בקדושת
בית הכנסת.

המאורות נבראו העיקר בשביל המצוות של עם
ישראל

בפ' בראשית א' י"ד, ויאמר אלוקים יהי מאורות
ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה, והיו
לאותות ולמועדים ולימים ושנים והיו למאורות ברקיע
השמים, מפרש רש"י לאותות בעשותכם רצון הקב"ה אין
אתם צריכים לדאוג מן הפורענות ולמועדים ע"ש העתיד
שעתידין ישראל להצטוות על המועדות. והיו למאורות,
עוד זאת ישמשו שיאירו לעולם, ע"כ.

נראין מדברי רש"י אלו שהעיקר נבראו המאורות
להראות שאין אתם צריכים לדאוג מן הפורענות וכן ע"ש

עתיד שעתידין ישראל להצטוות על המועדים זהו העיקר ועוד זאת ישמשו להאיר לעולם.

כב.

א גוטן ערב שבת

בערב שבת היה מקפיד לברך "א גוטן ערב שבת" ולא א גוטן שבת.

ג.

בחיבין משתמע

פעם בחול המועד היה אצלו אחד האורחים וסיפר איזה עובדה שלא מצא חן בעיניו והתחיל לחלק לחיים לציבור שאלו האורח לאדמו"ר הרי אני באמצע הסיפור ולמה אתם לא מקשיבים, ואמר לו אמרו חז"ל "תרי קלי לא משתמע אבל בחיבין משתמע" וכי כל כך חביב עלי מה שאתם מספירים ואפשר להיות מרוכז בשתייהם.

ד.

אין זכרון לראשונים

היה אומר שתמיד כשיודעים איזה פסוק לא זוכרים החצי הראשון של הפסוק והמליץ על כך את הפסוק "אין זכרון לראשונים".

ה.

ואנחתי ממך לא נסתר

פירש את הפסוק בתהילים ל"ח ד' נגדך כל תאוותי ואנחתי ממך לא נסתרה" שאפילו עם עברתי עבירה הרי האנחות והחרטה שאח"כ ממך לא נסתרה.

ו.

נתנו לבני אדם את הארציות לעשותו שמים.

הרבי ז"ל פירש "השמים שמים לד' והארץ נתן לבני אדם" דהיינו נתנו לבני אדם את הארציות לעשותו שמים.

ז.

על מה אבדה "ארץ"

שמעתי ממנו אימרה ששמעה בשמו של האדמו"ר מסאטמאר זיע"א. על מה אבדה "ארץ" משום מה נקראת המדינה הציונית "ישראל" ולא ארץ ישראל על עזבם את תורתי.

ח.

"אדמורי"ם" "של פעם"

ביקר פעם אצל אדמו"ר אחד בתל אביב (לפי זכרונות היה זה האדמו"ר מאו"רוב זצ"ל) ביום שישי, ואמר לו האדמו"ר שהאדמורי"ם של פעם לא נסעו ביום שישי, אמר לו הרבי, אתה אומר לי כאן שני דברים, דבר אחד "אדמורי"ם" ודבר שני "של פעם" ואילו שני הדברים לא שייכים אצלי.

ט.

אני מקפיד מאד לא לקחת כסף להשיבה ממחללי שבת

כשהייתי אברך ולמדתי בכולל אמשינוב, נכנסנו כמה אברכים לרבי לבקש הוספה ויעלו את דמי הישיבה כי היוקר יאמיר ואין הקומץ משביע.

אמר לנו, כי היות שאין לו משולחים לחו"ל עבור הישיבה כי לא יכול לסמוך עליהם וכי הוא מקפיד מאד לא לקחת כסף להשיבה ממחללי שבת והיא המחאה הכי גדולה לא לקחת מהם כסף לכן קשה לו ליתן הוספה.

י.

מפני מה כתוב ונפש כי תקריב

היה אומר מה ששמע מהאוסטרובצער בהיותו כבן 15 שנה על הפסוק בפ' ויקרא "ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה'", מפרש רש"י, מי דרכו להביא סולת עני מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו, מפני מה כתוב ונפש רק אצל מנחת עני, שאדם מורכב מד' יסודות דומם צומח חי ומדבר, וכשחוטאים ח"ו פוגעים בארבע היסודות ואמרה תורה להביא קרבן לתקן את ארבע יסודות שפגמו, דקרבן

הוא דומם צומח וחי, וקרבן צריך שיהיה וידוי דברים זה מתקן גם את המדבר אבל עני שמביא קרבן של סולת הרי חסר חי ולכן אמרה תורה מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו ובזה כבר תיקן את כל ד' היסודות דומם צומח חי מדבר.

מא.

העובר עבירה בסתר נפרעין ממנו בגלוי נאמר על עיתונאי

פעם הגיע אליו עיתונאי מ"שערים" אמר הרבי ז"ל שמה שאמרו חז"ל העובר עבירה בסתר נפרעין ממנו בגלוי נאמר על עיתונאי שהקב"ה משים ברעיונו לפרסם את הגיגיו ברבים ואז רואים בדיוק מיהו ומהם השקפותיו.

מב.

סירב להיכנס למועצה"ת

פעם הגיע ר' איטשע מאיר לוין ללחוץ על הרבי שיכנס למועצה"ת והרבי סירב והוא המשיך ללחוץ וחתנו ראש הישיבה הגאון רבי חיים מילקובסקי זצ"ל הסתובב שם פתאום נענה ואמר לאיטשע מאיר אני לוטוואק אבל אני יודע שחסיד הוא מי שנשמע לרבי ולא שהרבי נשמע אליו וסילקו משם.

מג.

להרחיב את הבנין עוד לפני הג' שבועות

פעם זקני רבי דוד מינצברג זצ"ל הגיע לישיבה והרבי רצה להרחיב את הבנין וזה היה בט"ו תמוז והוא שאל אותו אם אפשר להתחיל עוד לפני הג' שבועות ועד היום לא התחילו....

מה.

אין נפק"מ בין אמריקא לרוסלאנד

בחור ברסלבער רצה להכנס לישיבת אמשינוב היות שזרקו אותו מיישיבת קרלין היות שנסע לאומן. ואמר לי הרבי שהוא כן רוצה לקבלו לישיבה אחרי ששמע שהוא בחור היושב ולומד ובעל מידות וכו' רק שיש לו

חסרון אחד שנסע לרוסלנד, ואמר הם הקרלינער נוסעים לאמריקה על יו"ט, ואין אני מסוגל להבין איזה נפקא מינא יש בין אמריקא לרוסלנד. ואכן נכנס לישיבה על פי המלצתו של הרבי.

מו.

ספרי החסידות בהם למד לפני התפילה: תניא ונפש החיים

אמרו בישיבה שהרבי היה לומד בקביעות לפני התפילה בספר התניא ונפש החיים, ואמר שהם שני הספרי חסידות שהוא מקפיד ללמודם כל יום.

מז.

יש להזהר בממון חברו

פעם נכנס בשעה מאוחר בלילה, ואמרו לו הבחורים כי הקבלן שבונה הבנין ליד הישיבה חיבר צינור המים מצינור הישיבה

ובחור אחד נענה איך לקח כספי הקדש בלי רשותאמר הרבי: למה אתה מזכיר כאן כספי הקדש הלא הוא פשוט גזילה מאדם לחבירו בלי הקדש

מח.

והגדת לבנך בליל הסדר

פעם היינו בחול המועד פסח אצל הרבי אמר הרבי ששמע שיש מנהג בירושלים שאברך אחר חתונתו, בליל הסדר הולך לחמיו לערוך הסדר, ובשביעי של פסח הולך לאכול אצל אביו, והתרעם מאד על זה ואמר, כי בליל פסח יש מצוות עשה, והגדת לבנך שהאב מחויב לספר לבנו סיפור יציאת מצרים, ואם יש לך סיבה מספקת שאין אתה יכול לאכול אצל אביך להקשות לו מה נשתנה אז תלך לאביך ותקשה לו ד' הקושיות ואח"כ תלך לאכול אצל חמך.

אבל בשביעי של פסח יש לאכול אצל חמיר ואמר בדרך צחות כמו שאנו אומרים וינהגו בכבודות שכבודות פירושו "שווער" שבשביעי של פסח יש לילך אצל השווער.

מט.

ואתה פה עמוד "עמדי"

שמעתי ממנו שכתוב בפ' ואתחנן אחרי מתן תורה, "לך אמור להם שובו לכם לאהליכם, ואתה פה עמוד עמדי", דהיינו בין שישבו לאהליהם, ובין אתה פה עמוד העיקר שיהיה "עמדי".

נ.

מפני מה נחלש כוחו

שמעתי ממנו מצינו שני דברים שמחלישים כוחותיו של אדם מצינו בחז"ל תורה מתשת כוחו של אדם, ומצינו פסוק כשל בעוני כוחי. וכל אחד צריך לבחון בנפשו על מה ולמה נחלש כוחו אם מצד התורה או מצד עוונותיו ה"י.

נא.

יש לשמור על טהרת המחשבה

פעם נסעתי עם הרבי מבית וגן לגאולה, ואמר לי שלפני שיוצאים לרחוב, או כשנוסעים עם אוטו, תמיד צריכים להכין פסוק או מאמר חז"ל ולחשוב בהם וזה שמירה טובה על טהרת המחשבה, ושאל אותי, תגיד לי מה אתה חושב עכשיו, עניתי לו שאני חושב מה שהרבי אומר לי עכשיו.

נב.

ביקש דוד המלך שיהא אמירת תהילים כנגעים ואהלות

שמעתי מהרבי, על מה שכתוב בס' נפש החיים על מה שביקש דוד המלך דאמירת תהילים יהא כלימוד נגעים ואהלות, דאין הכי נמי דדוד ביקש אבל מי יימר שנתקבלה תפילתו, ע"כ.

על זה אמר הרבי הלא כתוב רצון יראיו יעשה ואם דוד המלך ביקש בודאי נתקבלה תפילתו.

נג.

עד היכן יש לשמוח בחג הסוכות

פעם בחול המועד סוכות, דיבר הרבי אודות השמחה שהיה בשמחת בית השואבה, והביא את לשון הרמב"ם בהל' לולב פ"ח י"ג, והאיך היתה שמחה זו, החליל מכה ומנגנין בכינור ובנבלים ובמצלותיים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו ומי שיודע בפה בפה, ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכרין כל אחד כמו שיודע, ע"כ.

ובהלכה י"ד מצוה להרבות בשמחה זו, ולא יהו עושין ואתה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבה והסנהדרין החסידים והזקנים אנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין מקדש בימי חג הסוכות ע"כ.

ואמר כי תילי תילים של הלכות מוציאים מלשון הרמב"ם בכל מילה ומילה, ובהלכה זו מאריך הרמב"ם בכל הלשונות של שמחה, ואין איש שם על לב עד היכן יש לשמוח בחג הסוכות.

נד.

זוהי חומרא טובה

פעם בחג הסוכות היה אורח ליטאי המנהל של מרום ציון בבית וגן, והרבי חילק מזונות שממולא עם קרם ועוד לנאספים ואמר לו הרבי שיש חומרא לאכול שעור של קמח לבד מלבד מה שממלאים בתוך הקמח, נענה האורח רבי סי איז א איינגענומענע חומרא

